

kalde, Livsløgne, og sige rent ud, at Kongen har først og fremmest sin Menneskerettighed og sin Menneskeværdighed til at have sin egen politiske Mening og handle derefter. Jeg brugte Udtrykket Livsløgn, og jeg tror, at det forstås, som det skal, med Hentydning til Henrik Ibsens bekjendte Skuespil „Bildanden“, hvor Gregers Werle kommer paa den ene Side med den ideale Fordring, men fra den anden Side betegnes denne af Doktor Kelling, som jeg i dette Tilfælde holder med, som Livsløgner. Nei, det er en af Grundene til den Demoralisation, som breder sig i det politiske Liv baade til den ene og den anden Side, at vi ikke kunne være tilstrækkelig sande i vore Forhold. Der er meget i den Henseende, som maa oprøre Æns Sandhedsfølelse. Noget Vigtigt finder Sted med Hensyn til et andet Udtryk i denne Adresse, og det er Slutningen af Adressen, at det er vort trostige Haab, at „Kongens Visdom vil mødes med Folkets Ønsker.“ Jeg forstaar ikke, at en æret Samtidig, som jeg vil udtrykke mig, ikke i denne Sal men udenfor, offentlig paa Tryk har troet i denne Adresse at finde en Fornægtelse af Kongens Indsigt. Det er jo tværtimod det Mødsatte. Men paa den anden Side vil jeg ikke være med til et saadant Emigreri, som jeg kalder det, at tale om Kongens Visdom. Thi hvad er det at være vis? Hvis der var Tale om en Valgkonge, hvis der skulde vælges en Konge i dette Dieblis, ved jeg virkelig ikke, hvor jeg skulde kunne finde Nogen tilstrækkelig vis til at give ham min Stemme. At være vis er noget saa ophøiet, at hvis jeg var Konge, vilde jeg anse det for en Fornærmelse, om man talte til mig om Kongens Visdom. Ja, det kunde synes underligt, at jeg saa ikke har stillet Ændringsforslag dertil. Det kan jeg ikke magte, men hvad jeg kan magte, det er, at afvise denne Adresse alle disse intetsigende Tøiblosser, jaaledes at jeg kan føle mig overbevist om, at skal der en Gang i Fremtiden vedtages Adresser, ville de ikke findes paa dem. Der er et Udtryk i Adressen — deri kan jeg give det ærede Medlem for Frederiksborg Amt's 1ste Valgkreds (Thomsen) Ret — som forekommer mig kunde være heldigere affattet. Hvad Meningen er, er jo klart nok, men det gjælder i alle slige Tilfælde ikke alene om at affatte Ordene saaledes, at den kan forstås, men ogsaa saaledes, at den ikke kan misforstås. Det er det Udtryk: „Det beror paa Deres Majestæts Beslutning, om vi nu skulle aabne et nyt Afsnit af den politiske Kamp, lidenskabeligere og farligere end nogen, vi hidtil have kjendt, i hvilken Grundlovens Bud skulle vrides og forvanskes ved sofistiske Fortolkninger“ o. s. v.

Deri har ogsaa en æret Samtidig — dog ikke her i denne Sal — villet finde en utilfløret Trusel om at vække Broderkrig i Landet. Jeg er overbevist om, at ligesaa lidt som noget Saadant er min Hensigt, ligesaa lidt har noget æreste Medlem i denne Sal en saadan Hensigt, og jeg tror ikke, at det ærede Medlem fra Frederiksborg Amt mener, at dette „vi“ med Rette skal have Hensyn enten til dem, der sige Ja, eller dem, der sige Nei til denne Adresse. Men jeg tror, det staar udtalt ganske i Almindelighed som Noget, der kan blive Følgen af det, vi komme ud i, dersom der ikke inden den 1ste April findes en mindelig Udgang paa Striden. Jeg har nu udtalt mig om Adressens Form, og naar jeg derfor, uaftet Alt, hvad jeg har at udsætte paa Formens, ikke desto mindre mener at kunne slutte mig til Kjærnen i Adressen, er det nærmest af Hensyn til det overordentlig vigtige, det kritiske Dieblis, hvori vi befinde os. Jeg tror, det er rigtigt at komme med en Meningsudtalelse med Haab imod Haab, at udtale et sidste Ord, inden vi styrtes ud i det mørke, bundløse Dyb, som Ingen af os kjender Noget til, og som vi ikke kan vide, naar vi igjen komme op af. For at finde en Udgang, en Løsning paa en saadan Konflikt, kan det vistnok ikke nytte nu med saa kort Tid for os — kun en halv Snæs Dage — at ville tro, at Folket kan skifte Mening. Nei, skal Løsningen komme, maa den nødvendigvis komme fra anden Side og paa anden Maade. Vi staa paa en Stillevej, og det er endnu ikke for sent at vælge den Vej, som kan bringe os den eneste Løsning: Paa den ene Side Udsigt til en jævn, rolig Udvikling i en uoverskuelig Fremtid, paa den anden Side Riv og Strid og maaste Broderkrig med uberegnelige Følger; paa den ene Side Frugter gennem en Række af de mest paatrængende Reformers, paa den anden Side en Standsning af alt frugtbart Arbejde til Folkets og Fædrelandets Vel, maaste endogsaa Rigets Undergang. Naar jeg udtaler Tanken om Muligheden af Reformers, vil jeg udtrykke, hvad der vist er Manges inderste Ønske, og det er, at der banker en saadan Reformlyst, der findes hos Folket en saadan Reformtrang, at naar det kunde lykkes at faae Statsmaskinen i Gang igjen, er jeg overbevist om, at selv de, der ville standse den, nu, kunne ikke gjøre det i en nærmere Fremtid. Der er en Ting til, som staar paa den ene eller anden Side af Stilleveien. Det kunde maaste synes underligt, at jeg, hvis Mening er tilstrækkelig bekjendt i den Henseende, netop vil komme med det. Der staar paa den ene Side Kongemagtens Befæstelse og paa den anden Side, at Kongemagten